Vergaderjaar 2026-2027

37 020 V Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2027

37 020 XVII Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2027

B[1] **VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**
Vastgesteld 23 november 2026

De vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking[2] en voor Europese Zaken[3] hebben schriftelijk overleg gevoerd met de minister van Buitenlandse Zaken den de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over **Rappel toezeggingen en moties.** Bijgaand brengen de commissies hiervan verslag uit. Dit verslag bestaat uit:

- De uitgaande brieven van 29 september 2026.
- De antwoordbrief van 20 november 2026.

De waarnemend griffier voor dit verslag,

Dieudonné

[1] De letter B heeft alleen betrekking op 37 020 V.
[2] Samenstelling:
Van Apeldoorn (SP), Bakker-Klein (CDA), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Beukering), Van Bijsterveld (JA21), Griffioen (D66), Crone (PRO), Dessing (FVD) (ondervoorzitter), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Goossen (BBB), Van der Goot (OPNL), Hartog (Volt), Huizinga-Heringa (CU) (ondervoorzitter), Karimi (PRO), Marquart Scholtz (BBB), Martens (PRO), Moonen (D66), Nicolaï (PvdD), Petersen (VVD) (voorzitter), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (PRO), Van de Sanden (fractie-Van de Sanden), Van Strien (PVV), Thijssen (PRO), Van Toorenburg (CDA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Vogels (VVD), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)
[3] Samenstelling:
Van Apeldoorn (SP) (voorzitter), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Beukering), Van Bijsterveld (JA21), Bovens (CDA), Dittrich (D66), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Hartog (Volt), Van Hattem (PVV), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Kanis (D66), Karimi (PRO), Kemperman (FVD) (ondervoorzitter), Koffeman (PvdD), Martens (PRO), Oplaat (BBB), Panman (BBB), Petersen (VVD), Ramsodit (PRO), Van Rooijen (50PLUS), Rosenmöller (PRO), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden, Steenkamp (CDA), Toorenburg (CDA), Veldhoen (PRO), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Vogels (VVD), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 29 september 2026

De Eerste Kamer beziet ieder jaar in hoeverre de toezeggingen die door de verschillende
bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan reeds zijn nagekomen en in hoeverre door de Kamer aangenomen moties zijn uitgevoerd.

Hierbij treft u digitale overzichten van respectievelijk de openstaande en deels voldane toezeggingen en van de niet of gedeeltelijk uitgevoerde moties op het beleidsterrein van uw departement, waarvan de termijn volgens onze informatie op **1 juli 2026** is verstreken. De overzichten zijn te raadplegen via de volgende links:

Rappel toezeggingen:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_toezeggingen_2?rappel=vn17dtmx5iwp&ministerie=vghyngkof7kc

Rappel moties:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_moties?rappel=vn18fxd39qv5&ministerie=vghyngkof7kc

De Kamer verneemt graag vóór **vrijdag 13 november 2026** wat de stand van zaken is met betrekking tot de nakoming dan wel uitvoering van de in de overzichten opgenomen toezeggingen en moties.

Indien een toezegging naar uw oordeel inmiddels is voldaan, verneemt de Kamer graag op welke wijze hieraan uitvoering is gegeven. Indien een toezegging nog niet of niet geheel is nagekomen, ontvangt de Kamer graag een prognose van de termijn waarop dit alsnog zal gebeuren. Hetzelfde geldt voor de moties op uw beleidsterrein die momenteel als niet of gedeeltelijk uitgevoerd staan geregistreerd.

Totaaloverzichten

In verband met het aantreden van het nieuwe kabinet maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u tevens eenmalig en uitsluitend ter informatie een volledig overzicht aan te bieden van de openstaande en deels voldane toezeggingen die door uw ambtsvoorgangers zijn gedaan. In dit overzicht zijn ook toezeggingen met een onbepaalde termijn opgenomen. Daarnaast treft u een volledig overzicht aan van de door de Kamer aangenomen moties die nog niet of deels zijn uitgevoerd.

Totaaloverzicht toezeggingen:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_toezeggingen_2?rappel=vn18dm3e5px0&ministerie=vghyngkof7kc

Totaaloverzicht moties:

https://www.eerstekamer.nl/rappel_moties?rappel=vn18h7axx4bg&ministerie=vghyngkof7kc

De Eerste Kamer tracht de registratie van toezeggingen en moties zo actueel mogelijk te houden. Hiervoor is van belang dat bewindslieden brieven, nota's en andere stukken die samenhangen met toezeggingen of moties die betrekking hebben op de Eerste Kamer (ook) rechtstreeks aan deze Kamer aanbieden, onder vermelding van de relevante registratienummers van de toezeggingen dan wel de Kamerstuknummers van de moties.

Dr. M.L. Vos
Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Den Haag, 29 september 2026

De Eerste Kamer beziet ieder jaar in hoeverre de toezeggingen die door de verschillende
bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan reeds zijn nagekomen en in hoeverre door de Kamer aangenomen moties zijn uitgevoerd.

Hierbij treft u digitale overzichten van respectievelijk de openstaande en deels voldane toezeggingen en van de niet of gedeeltelijk uitgevoerde moties op het beleidsterrein van uw departement, waarvan de termijn volgens onze informatie op **1 juli 2026** is verstreken. De overzichten zijn te raadplegen via de volgende links:

Rappel toezeggingen:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_toezeggingen_2?rappel=vn17dtmx5iwp&ministerie=vn0rmj5mpat9

Rappel moties:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_moties?rappel=vn18fxd39qv5&ministerie=vn0rmj5mpat9

De Kamer verneemt graag vóór **vrijdag 13 november 2026** wat de stand van zaken is met betrekking tot de nakoming dan wel uitvoering van de in de overzichten opgenomen toezeggingen en moties.

Indien een toezegging naar uw oordeel inmiddels is voldaan, verneemt de Kamer graag op welke wijze hieraan uitvoering is gegeven. Indien een toezegging nog niet of niet geheel is nagekomen, ontvangt de Kamer graag een prognose van de termijn waarop dit alsnog zal gebeuren. Hetzelfde geldt voor de moties op uw beleidsterrein die momenteel als niet of gedeeltelijk uitgevoerd staan geregistreerd.

Totaaloverzichten

In verband met het aantreden van het nieuwe kabinet maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u tevens eenmalig en uitsluitend ter informatie een volledig overzicht aan te bieden van de openstaande en deels voldane toezeggingen die door uw ambtsvoorgangers zijn gedaan. In dit overzicht zijn ook
toezeggingen met een onbepaalde termijn opgenomen. Daarnaast treft u een volledig overzicht aan van de door de Kamer aangenomen moties die nog niet of deels zijn uitgevoerd.

Totaaloverzicht toezeggingen:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_toezeggingen_2?rappel=vn18dm3e5px0&ministerie=vn0rmj5mpat9

Totaaloverzicht moties:
https://www.eerstekamer.nl/rappel_moties?rappel=vn18h7axx4bg&ministerie=vn0rmj5mpat9

De Eerste Kamer tracht de registratie van toezeggingen en moties zo actueel mogelijk te houden. Hiervoor is van belang dat bewindslieden brieven, nota's en andere stukken die samenhangen met toezeggingen of moties die betrekking hebben op de Eerste Kamer (ook) rechtstreeks aan deze Kamer aanbieden, onder vermelding van de relevante registratienummers van de toezeggingen dan wel de Kamerstuknummers van de moties.

Dr. M.L. Vos
Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 november 2026

Graag bieden wij u hierbij een reactie aan op uw verzoeken van 29 september jl. met kenmerken 182517.03 en 182517.04 inzake de rappels toezeggingen en moties.

De minister van Buitenlandse Zaken	De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
T.B.W. Berendsen	S.W. Sjoerdsma

Toezeggingen

Toezegging Informeren over toetreding EU tot EVRM (33.877) (T01941)
Op 21 november 2025 heeft de Europese Commissie een adviesverzoek ingediend bij het EU-Hof met de vraag of het nieuwe uitonderhandelde toetredingsakkoord t.a.v. de toetreding van de EU tot het EVRM in lijn is met de EU-Verdragen. Nederland heeft net als een groot aantal andere lidstaten, het Europees Parlement (EP), de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) en de Raad, schriftelijke opmerkingen ingediend. Op 7 en 8 december 2026 is de mondelinge behandeling gepland. Nederland zal daaraan deelnemen en de conclusie van de Commissie, dat het toetredingsakkoord in lijn is met de EU-verdragen, steunen.

Toezegging Actieve inzet regering in toetreding EU tot EVRM (35.295) (T03399)
Zoals eerder gecommuniceerd aan uw Kamer, en met verwijzing naar de reactie op toezegging T01941, is aan deze toezegging voldaan met de Kamerbrief van 8 juni 2022 (Kamerstuk 35 295, Z) en de technische briefing die als gevolg daarvan heeft plaatsgevonden op 11 oktober 2022.

Toezegging Actieve inzet voor transparantie in EU-besluitvorming (35.295) (T03400)
Deze toezegging wordt nagekomen middels staand beleid. Nederland zet zich sinds lange tijd samen met gelijkgezinde lidstaten in voor meer transparantie binnen de EU. Mede op initiatief van Nederland is een interinstitutionele database opgericht om het EU-wetgevingsproces beter te volgen (‘*EU law tracker*’). Ook zet Nederland zich voortdurend in voor meer wetgevingstransparantie door de Raad (o.a. ten aanzien van trilogen). Nederland ondersteunt ook het initiatief van het Raadsecretariaat om terughoudend om te gaan met het toekennen van Limité-markeringen. Hiernaast registreert het Raadssecretariaat sinds begin 2025 Werkgroep-documenten (WK) afzonderlijk in de registers, waardoor deze makkelijker op te vragen zijn. Nederland heeft zich hiervoor ingezet.

Daarnaast pleit Nederland in de Raad, in antwoord op individuele verzoeken om openbaarmaking van Raadsdocumenten, steevast voor een ruime uitleg van de Eurowob (EU-transparantieverordening). Hierdoor kunnen documenten van de Raad op verzoek openbaar worden gemaakt. Ook neemt Nederland deel aan rechtszaken voor het EU-Hof met een pro-transparantie standpunt. Het kabinet bekijkt welke initiatieven met de nieuwe Europese Commissie en/of aankomende Voorzitterschappen ondernomen kunnen worden ter verdere vergroting van transparantie van EU-besluitvorming.

Ten slotte, aanvullend onderschrijft het kabinet de noodzaak voor democratische, zorgvuldige en transparante besluitvorming, in alle EU-wetgevingstrajecten, en derhalve ook ten aanzien van omnibusvoorstellen. Dit geldt evenzeer voor betrokkenheid van nationale parlementen bij de Strategische Agenda in 2029.

Toezegging Bijwonen PACE-vergadering (35.295) (T03411)
Om de waarde die Nederland hecht aan de Raad van Europa, en specifiek ook aan de Parlementaire Assemblee (PACE) als één van zijn statutaire organen, te onderstrepen, ben ik bereid om een vergadering van de PACE bij te wonen. Ik acht dit mede ook in belang voor het Nederlands voorzitterschap van het Comité van Ministers van de Raad van Europa in 2027.

Toezegging Bredewelvaartsanalyse lidmaatschap EU (36.259) (T03592)
Naar aanleiding van de motie-Backer (Kamerstuk 35 403, F) heeft het kabinet op basis van overleg met de planbureaus geconstateerd dat de huidige onderzoeksmethoden naar het effect van beleid op het brede welvaartsbegrip nog niet toegerust zijn om de maatschappelijke kosten en baten van het EU lidmaatschap voor Nederland te

analyseren (Kamerstuk 35 403, P). In dit kader heeft het kabinet het Centraal Planbureau (CPB) bereid gevonden het onderzoek naar de economische effecten van de Europese interne markt voor Nederland te actualiseren. Het CPB heeft dit onderzoek op 26 januari 2022 gepubliceerd met de notitie «Handelsbaten van de EU en interne markt». Het kabinet heeft uw Kamer daarover schriftelijk geïnformeerd (Kamerstuk 35 403, U).

Toezegging Uitbreiding van de EU (36.715) (T04110)
Aan deze toezegging is voldaan met de brief van 25 september 2026 (Kamerstuk 23 987, AF), waarin een kabinetsreactie wordt gegeven op het AIV advies over EU-uitbreiding en gefaseerde integratie van kandidaat-lidstaten.

Toezegging Waarborgen van veiligheid asielzoekers bij terugsturen naar landen als Oeganda (36.600 XVII) (T03996)
De samenwerking met Oeganda is *on hold* gezet in de nasleep van de verkiezingen in dat land. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord gezegd dat bij afspraken over terugkeer- en transithubs Nederland waarborgt dat migranten nooit terug worden gestuurd naar een land waar zij het risico lopen om vervolgd te worden. Deze afspraken maken we zoveel mogelijk in samenwerking met de EU of gelijkgestemde landen. Deze lijn heeft het kabinet herhaald in een brief aan de Tweede Kamer ‘Internationaal migratiebeleid’ d.d. 28 september 2026 (Kamerstuk 30 573, nr. 245). In dit kader licht de brief ‘Innovatieve oplossingen migratie’ aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 2026D58275) de samenwerking tussen een EU-kopgroep en Rwanda toe. Deze samenwerking moet volledig voldoen aan EU-recht en internationaal recht, inclusief de waarborg op non-refoulement. Er wordt samengewerkt met internationale organisaties, er komt een onafhankelijk rapportagemechanisme, en migranten die in Rwanda arriveren krijgen verblijfsrecht en toegang tot onderwijs, de arbeidsmarkt, gezondheidszorg en het recht.

Toezegging Mobiliseren aanvullende internationale middelen (36.800 XVII) (T04210)
Het kabinet geeft uitvoering aan deze toezegging. De aanvullende middelen voor de BHO-begroting 2026 zijn onder andere ingezet ter verlichting van noden wereldwijd – onder andere via bijdragen aan de Dutch Relief Alliance, het Rode Kruis en de humanitaire landenfondsen van OCHA. Met als doel om de impact van onze inspanningen te verhogen, heeft het kabinet de aanvullende ODA-inzet in multilateraal verband (VN, EU) en in bilaterale gesprekken met andere landen doorlopend onder de aandacht gebracht, en partners verzocht daar waar kan verantwoordelijkheid te nemen om hun inspanningen te verhogen en meer geld te mobiliseren.

Moties
Motie Backer c.s. over onderzoek naar het profijt van het lidmaatschap van de Europese Unie (35.403, F)
Naar aanleiding van de motie-Backer (Kamerstuk 35 403, F) heeft het kabinet op basis van overleg met de planbureaus geconstateerd dat de huidige onderzoeksmethoden naar het effect van beleid op het brede welvaartsbegrip nog niet toegerust zijn om de maatschappelijke kosten en baten van het EU lidmaatschap voor Nederland te analyseren (Kamerstuk 35 403, P). In dit kader heeft het kabinet het Centraal Planbureau (CPB) bereid gevonden het onderzoek naar de economische effecten van de Europese interne markt voor Nederland te actualiseren. Het CPB heeft dit onderzoek op 26 januari 2022 gepubliceerd met de notitie «Handelsbaten van de EU en interne markt». Het kabinet heeft uw Kamer daarover schriftelijk geïnformeerd (Kamerstuk 35 403, U).

Motie Koole c.s. over een meerjarig plan om Nederlandse burgers actief en evenwichtig te informeren over de Europese Unie (35.982, G)

Middels de Kamerbrieven van 27 mei 2022 en 14 oktober 2022 werd uw Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie-Koole I en II. Het kabinet blijft zich actief inzetten om Nederlandse burgers bij het Europese besluitvormingsproces te betrekken. Het kabinet blijft via de geëigende communicatiekanalen informatie delen over de Europese Unie en gaat door met het geven van gastlessen aan scholen over Europa via het *EU Back to School* programma.

Zoals verwoord in de brief van 15 september biedt het Nederlands EU-voorzitterschap in 2029 (Kamerstuk 34.139, L) een goede gelegenheid biedt om in de samenleving de kennis van en het begrip voor de EU als verlengstuk van Nederlandse belangen en als belangrijk onderhandelingsplatform te vergroten. Het kabinet bekijkt op welke manier burgers betrokken kunnen worden in aanloop naar het EU-voorzitterschap in 2029, bijvoorbeeld via een communicatiestrategie. Uw Kamer zal hierover worden geïnformeerd.

Gewijzigde motie Van Meenen c.s. over het realiseren van de toezeggingen met betrekking tot Afghaanse ambassademedewerkers (36.600, M)
De gewijzigde motie Van Meenen is in 2024 voor kennisgeving aangenomen en na zorgvuldige afweging heeft het kabinet geoordeeld om de aangenomen gewijzigde motie niet uit te voeren. Dit is gecommuniceerd in de brief van 6 december 2024 (Kamerstuk 36 600V, A) aan uw Kamer en verder toegelicht in beantwoording op de vragen van de leden van de fractie van D66 en de fractie Van de Sanden d.d. 20 februari 2026 (Kamerstuk 36 600, AJ), en op de vragen van de leden van de fractie van D66 d.d. 15 april 2026 (Kamerstuk 36 600, AL). Over de motie Piri wordt u op een later moment geïnformeerd.

Gewijzigde motie Huizinga-Heringa c.s. over het waarborgen van de koppeling van het ODA-budget aan het BNI (36.600 XVII, M)
Het kabinet actualiseert het ODA budget op basis van een koppeling aan het bruto nationaal inkomen (bni; 1% groei of krimp bni = 1% groei of krimp ODA budget), investeert in ontwikkelingssamenwerking en zet zo een stap richting de internationale OESO-norm. De motie Huizinga-Heringa is hiermee uitgevoerd. Daarnaast investeert het kabinet aanvullend 1,1 miljard euro in de periode 2027 t/m 2029, waardoor de ODA-prestatie verder stijgt. Met deze intensiveringen van het kabinet is de ODA-prestatie hoger dan bij enkel bijstellingen o.b.v. de bni-koppeling.

Motie Holterhues c.s. over herstel gebruikelijke systematiek koppeling ODA-budget en bruto nationaal inkomen (36.725, F)
Het kabinet actualiseert het ODA budget op basis van een koppeling aan het bni (1% groei of krimp bni = 1% groei of krimp ODA budget), investeert structureel in ontwikkelingssamenwerking en zet zo een stap richting de internationale OESO-norm. In de Miljoenennota 2027 investeert het kabinet aanvullend 1,1 miljard euro in de periode 2027 t/m 2029, waardoor de ODA-prestatie verder stijgt. Met deze intensiveringen van het kabinet is de ODA-prestatie in deze periode hoger dan bij enkel bijstellingen o.b.v. de 0,7%-koppeling. Motie Holterhues c.s., die vraagt om een structurele koppeling aan 0,7%, is niet uitgevoerd.